

ISSN: 2141-9773

e-ISSN: 2791-9773

ÇANKIRI KARATEKİN ÜNİVERSİTESİ
EDEBİYAT FAKÜLTESİ DERGİSİ
KAREFAD

Türkiye’de Uluslararası Göç-Suç İlişkileri

Tarık Arslan* , Barış Taş**

Öz

Göçler; nedenler değişse de insanların hayatında her zaman var olmuştur. Göç tanımlarına bakıldığında çok genel bir ifade ile insanların yer değiştirme hareketi olarak değerlendirildiği söylenebilir. Göç hareketleri, insanların istekleri değiştikçe çeşitlenmiş, bazen de göç insanlar için bir zorunluluk haline gelmiştir. İnsanların yer değiştirme hareketlerinde beklentileri, sahip oldukları veya maruz kaldıkları durumdan daha iyi koşullara ulaşma isteğidir. İnsanların ülke içi veya ülke dışı hareketlerinde; bu hareket ister gönüllü ister zorunlu olsun kendi değer yargılarını, kültürlerini, geleneklerini, yaşantılarını da beraberinde getirmektedir. Bireysel göç hareketlerinde hedef ülkelerde bu durum dikkat çekici olmamakla birlikte kitlesel göçler de belirgin farklılıkların ortaya çıkmasına neden olabilmektedir. Türkiye 2011 yılından itibaren Orta Doğu ülkelerinde yaşanan karışıklıklardan dolayı ciddi bir göç akışına uğramıştır. Göçe katılan insanların hem maddi yoksunlukları hem de manevi olarak yıpranmışlıkları Türk halkı için ilk başlarda üzüntüye sebep olmuştur. Orta Doğu kökenli göçmen sayısının her geçen gün artması, göçmenlerin kalıcılığı, kültür çatışmaları, göçmenlerin dil bilmemesi, çalışmadan devletten yardım aldıkları söylentileri zamanla tepkilere neden olmaya başlamıştır. Bu çatışmalarla birlikte göçmenlerin adı özellikle asayiş suçlarında ve ekonomik temelli suçlarda her geçen gün daha fazla duyulmaktadır. Bu sebeple göç ve suç olgularının incelemesi bir zorunluluğa dönüşmüştür. Bu inceleme kitlesel olan göçlerde hedef ülkenin uyum çalışmalarına önem vermesi gerektiğini vurgulamaktadır. Son yıllarda Türkiye'nin aldığı göçler değerlendirilerek oluşan aksaklıklar için çözüm önerileri oluşturulmaya çalışılmıştır. Göçle bağlantılı olarak gerçekleşen suç oranlarındaki değişimin Türkiye özelinde değerlendirilmesi, bu çalışmanın amacını oluşturmaktadır. İçişleri Bakanlığı'ndan elde edilen göç verileri araştırmanın veri kaynağıdır. Ulaşılan veriler, amaçlar doğrultusunda mekansal ölçekte değerlendirilerek uluslararası göçlerin Türkiye’de suç konusunda nasıl bir konumda olduğu belirlenmeye çalışılmıştır. Yapılan değerlendirmeler sonucunda artan ve çeşitlenen suç olayları ile uluslararası göçlerin birbiriyle ilişkili olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Göçmen, suç, Türkiye, uluslararası göç, suç türleri

* Yüksek Lisans Öğrencisi, Çankırı Karatekin Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Çankırı/Türkiye, luftmensch413042@hotmail.com

** Prof. Dr., Çankırı Karatekin Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, Coğrafya Bölümü, Çankırı/Türkiye, baristas@karatekin.edu.tr

Makale Geliş Tarihi: 23.02.2022

Makale Kabul Tarihi: 31.03.2022

Türü: Araştırma Makalesi

ISSN: 2141-9773

e-ISSN: 2791-9773

CANKIRI KARATEKIN UNIVERSITY
JOURNAL OF FACULTY OF LETTERS
KAREFAD

International Migration-Crime Relations in Türkiye

Tarık Arslan * , Barış Taş**

Abstract

Migrations; although the reasons have changed, it has always existed. Looking at the definitions of migration, it can be considered as a movement of people to move, with a very general expression. Migration has diversified as people's wishes have changed, and sometimes migration has become a necessity. The expectation of people from migration is the desire to reach better conditions than they have or have been exposed to. Migration of people within or outside the country; this movement, whether voluntary or compulsory, brings its own value judgments, cultures, traditions and lives with it. Although this situation is not remarkable in individual migration movements in the target countries, mass migrations can also cause significant differences. Türkiye has experienced a serious migration flow since 2011 due to the turmoil in the Middle East countries. Both the poverty and weariness of the people who migrated caused sadness for the Turkish people at first. The constant increase in the number of immigrants from the Middle East, the permanence of immigrants, cultural conflicts, the fact that immigrants do not know the language, and the rumors that they receive help from the state without working have started to cause reactions. With these conflicts, immigrants have started to be more active, especially in public order crimes and economic-based crimes. For this reason, it has become a necessity to investigate immigration and crime cases together. This review emphasizes that the target country should give importance to harmonization efforts in mass migrations. In recent years, Türkiye's migrations have been evaluated and solutions have been tried to be created for the problems that have arisen. The purpose of this study is to evaluate the change in crime rates related to migration in Türkiye. Migration data obtained from the Ministry of Interior is the data source of this research. By evaluating the obtained data on a spatial scale in line with the purposes, it has been tried to determine what kind of position international migrations are in regarding crime in Türkiye.

Keywords: Immigrant, crime, Turkey, international migration, types of crime

* Graduate Student, Çankırı Karatekin University, Graduate School of Social Sciences, Çankırı/Türkiye, luftmensch413042@hotmail.com

** Prof. Dr., Çankırı Karatekin University, Faculty of Letters, Geography Department, Çankırı/Türkiye, baristas@karatekin.edu.tr

Received: 23.02.2022

Accepted: 31.03.2022

Type: Research

Giriş

İnsanlar, kendilerine uygun yaşam alanı bulmak için her zaman hareket halinde olmuşlardır. İlk insanların göç etme amacı beslenme ve daha iyi koşullarda barınma olurken; yerleşik yaşama geçişle birlikte, verimli topraklara ulaşma kaygısı göç hareketinde ön planda olmuştur. Savaşlar, ülke içi karışıklıklar, doğal afetler ve ülkelerin ekonomik düzeylerinin farklı olması, günümüzdeki göçlerin tetikleyicisi olarak karşımıza çıkmaktadır (Akkaya, 2019). Göçler sadece göçe katılanları değil, göç ettikleri çevreleri ve insanları da etkilemektedir (Bezen Tozkoparan, 2017). Göçlerin insan-doğal ortam üzerindeki etkileri de zaman içerisinde çeşitlenmiştir. Böylece göç süreci mekânsal ölçekte karmaşık bir hale gelmiştir.

Göç, kazandığı uluslararası boyut sayesinde farklı kültürdeki insanları karşılaştırmakta ve beraber yaşama imkânı sağlamaktadır. Fakat bazı araştırmacılar bu durumu imkân olarak değil tam aksine büyük bir sorun olarak görmektedir. Farklı kültürler beraber yaşama durumlarında uyum yakalayabildiği gibi bu durum kültürler arası çatışmaları da beraberinde getirmektedir (Aksoy, 2012). Göçmen olarak tanımlanan kitlenin, aslında, toplumların değişimlerini sağlayan önemli bir taşıyıcı görevi üstlendiğini söylemek mümkündür. Bu durum günümüzde iletişim ve ulaşım araçlarının gelişmesiyle daha da artmıştır. Bu gelişmeler, bireylerin aidiyet duygularına ve kimlik olgusuna yükledikleri anlamı değiştirmiştir (Çağırkan, 2016).

Türkiye, coğrafi konumu nedeniyle; özellikle uluslararası göçlerde, önemli bir rol oynayan ülke konumundadır. Türkiye, önemli bir geçiş noktası olması itibariyle göç konusunda en çok tartışılan ve göçe maruz kalan ülkelerden biridir (Sezer ve Şanlı, 2017).

İnsanların göç ettikleri alanda öncelikli beklentilerinden biri de güvenli bir ortamda kendi kültürlerini rahatça yaşama isteğidir. Bu sebeple kitlesel olarak göç hareketlerinde topluluklar, genellikle birbirlerine yakın bölgelerde oturmakta ve beraber hareket etmeye çalışmaktadırlar. Bu durumun nedenleri arasında kendi kültürlerini korumak istemeleri de gösterilebilir. Göç eden gruplar kendi kimliklerini, kültürlerini, dillerini, geleneklerini ve dinlerini korumaya çalışırken; bu durum, göç edilen bölge tarafından bazen kabul edilmemektedir. Bunun bir sonucu olarak da toplumda çatışmalar, şiddet ve suç olayları ortaya çıkmaktadır (İçduygu ve Sirkeci, 1999). Bunun temel nedeni, bazı göç hareketlerinin bizatihi kendisinin suç unsuru teşkil etmesidir. Ülkelere kaçak göçmen girişlerinin olması ve sayılarının çokluğuna bakıldığında, göç hareketinin suçu yanında taşıyarak geldiği görülmektedir. Uluslararası göçlerde ve özellikle kaçak göçmen girişlerinde tedbirler alınmasına rağmen engellenememesi, toplumları tedirgin etmektedir. Önyargıların artması, göçmenlerin birçok alandan dışlanması, kişiler üzerinde hem ciddi bir baskı oluşturmakta hem de dışlanmışlık hissinin ağırlaşmasıyla suça eğilimlerini artırmaktadır. Söz

konusu göçle birlikte yaşanan en büyük sorunlar, göçmenlerin maddi yetersizlikleri, kötü koşullarda yaşamaları, yetersiz beslenmeleriyle ilgili sıkıntılarının yanı sıra, içsel düzeyde dışlanmışlık, yalnızlık ve çaresizliktir. Böyle durumlar insanların kendisini çıkmazda hissettiği ya da kaybedecek çok fazla bir şeyinin kalmadığı düşüncesiyle kişileri suça meyilli hale getirebilmektedir (Karasu, 2018). Fakat bu görüşleri ve ihtimalleri desteklemeyen çalışmaları da literatürde görmek mümkündür. Örneğin 1911 yılında ABD'nin yayınladığı Göçmenlik Komisyonu Raporu, göçün suçu artırdığı yönündeki görüşü desteklememektir (Martinez ve Matthew, 2000). 2015 yılında yapılan araştırmada ise 1990-2013 yılları arasında ABD'de göçmen sayısının toplam nüfus içindeki payı artmasına rağmen, mala karşı işlenen suçlarda, saldırı ve tecavüz olaylarında azalma görüldüğünü belirtilmiştir. Bu kapsamda Martinez vd. (2015) göç arttıkça suçun artacağı yönündeki durumun araştırmalarla desteklenmediğini belirterek, yeni tartışma konularının açılmasının gerekli olduğunu öne sürmüşlerdir.

Çalışmada Türkiye'ye yönelik, özellikle Orta Doğu kökenli uluslararası göçlerin, ülke genelinde suçlar üzerindeki etkileri ortaya konulmaya çalışılacaktır. Bu bağlamda çalışmanın temel veri kaynağını, İçişleri Bakanlığı'nın gerek göç gerekse suç ile ilgili istatistikleri oluşturmaktadır. Veri temini ile verilerin güvenilirliği konusu, çalışmanın en önemli sınırlılığını oluşturmaktadır. Çünkü suç ve göç konusunda gerçeği tam anlamıyla yansıtan verilere ulaşmak son derece güçtür. Bunun dışında kayıt dışı gerçekleşen göç ve suç olaylarının da fazla olduğu da göz ardı edilmemelidir. Bununla birlikte Türkiye'de uluslararası göç ile suç arasındaki ilişkileri ele alan çalışmaların yetersizliği/eksikliği, literatür taraması yapılarak ortaya konulmuştur. Bu yönüyle çalışmanın, en azından coğrafya disiplini içinde ilk araştırmalar arasında bulunduğu düşünülmektedir.

Göç Olgusu

Göçün başlama nedeni birçok unsura bağlı olarak gerçekleşirken boyutları da sürekli olarak genişlemiştir. Bu durum daha fazla insanı, çevreyi etkilemiş ve göçe uluslararası bir boyut kazandırmıştır. Göç nedenleri, türleri ve sonuçları değiştikçe göçü açıklayan kuramlar çeşitlenmiş ve ülkelerin göçe karşı yönetimsel olarak aldıkları kararlar yasalaşmaya başlamıştır. (Dönmez Kara, 2015).

Göç, en genel anlamıyla, mekânsal ölçekte nüfusun yer değiştirme hareketi olarak nitelendirilebilir. Bununla birlikte göç konusu incelendiğinde; göçe etki edebilecek pek çok faktörün olduğu ve bu faktörlerle birlikte farklı zamanlarda farklı sonuçlar ortaya çıkabildiği için kesin sınırlarla çizilen tek bir göç tanımlaması yapmak mümkün görülmemektedir (Tümtaş ve Ergun, 2016).

TDK 'ya göre göç; '*ekonomik, toplumsal, siyasi sebeplerle bireylerin veya toplulukların bir ülkeden başka bir ülkeye, bir yerleşim yerinden başka bir yerleşim yerine gitme işi, taşınma, hicret, muhacerettir*' (TDK, E.T: 10.06.2020).

Aynı şekilde Zaim (2006); eski dilde göçü kısaca hicret olarak tanımlamıştır. Mutluer (2003) ise göçü; her disiplin için farklı anlamlar içerdiği için göç çok boyutlu bir kavram olarak değerlendirilmesi gereken bir olgu olduğunu belirtmiştir. Göçler uluslararası bir boyut kazandığından Castles ve Miller (2008), bugünü '*göçler çağı*' olarak tanımlamış, Nikos Papastergoadis ise günümüz göçlerinin hareketliliğini ve kalıcılığını vurgulamak için göçleri türbülansa benzetmiştir (Güllüpinar, 2012).

İnsanların bireysel veya toplu olarak gerçekleştirdiği bu hareket insana dair olan düşüncelerin, kuralların, geleneklerin, yapıların değişmesi ve dönüşmesine zemin hazırlamıştır. Bu durum terk edilen ve yerleşilen mekân açısından değerlendirildiğinde farklı durumlar karşımıza çıkabilmektedir. Göçün etkileri, nedenleri ve mekâna olan yansımaları her yerde kendine özgüdür. Fakat insanlara, toplumlara, toplumdaki değişimlere, kültür çatışmalarına ve suç eğilimlerine yansımaları konusunda genellemeler yapılabilmektedir (Ekici ve Tuncel, 2015).

Göç; ülke içinde gerçekleşebildiği gibi ülkeler arasında da görülmektedir. Göçler biçimsel olarak ele alındığında gönüllü/zorunlu; geçici/sürekli; iç/dış; bireysel, kitlesel olarak kategorilere ayırmak mümkündür. Bu hareketler mülteci, sığınmacı, göçmen gibi yeni kavramları ortaya çıkarmış ve göç tanımı içinde kendine yer bulmuştur. Göçü göç yapan durum aslında sadece mekân değiştirmek değildir. Her bireyin ve toplumun bir yaşam tarzı, kültürü, sosyal hayatı, gelenekleri, hayata bakış açıları vardır. Birey veya grup göç ederken hayatlarını da beraberinde götürür ve sadece geçmişlerinden aldıkları eşyalarla değil duygu, düşünce, yaşam tarzlarıyla mekâna giderler (Adıgüzel, 2018).

Tarihsel olarak ilk göçlere bakıldığında insanların daha iyi beslenme koşullarına ve daha iyi iklim şartlarına ulaşma çabasıyla başladığı görülür. Yerleşik hayat geçiş sonrasında göçlerin gerçekleşme nedeni daha çok savaş kaynaklı olmuştur. Göçler bu tarafıyla sadece göç eden birey veya topluluğu değil gidilen mekân ve orada yaşayan insan topluluğunu da etkilemiştir. Böylece göçler siyasal, sosyal, ekonomik birçok boyutu etkilemiş ve göç, karşımıza tanımlanması zor bir olgu olarak çıkmıştır.

Ne şekilde gerçekleşirse gerçekleşsin göçte katılan herkes, daha iyi hayat koşullarına kavuşmayı arzulamaktadır. İnsanlar gittikleri ülke imkânlarından o ülkenin vatandaşymış gibi yararlanmak ve o kültürde yeniden kendini var etmek için uğraşmaktadır. Buradaki önemli nokta, insanların haklarının hukuki boyutta belirlenmesi ve yasaların sınırının net şekilde çizilebilmesidir. Göçte katılan bireyler veya gruplar ayrıldığı ülkenin

haklarından vazgeçmektedirler. Ulaştıkları ülkede ise kendilerini güvende hissetmek adına korunma ihtiyacı hissetmektedirler. Ulaşılan ülke bu durumu reddettiğinde ise ‘vatansızlık’ kavramı ortaya çıkmakta, göçün sosyal boyutu devreye girmekte ve bu durum olumsuz sonuçlar doğurmaktadır.

Sonuç olarak tüm tanımlamalar, söylemler ve içeriklere bakıldığında göç olgusunda bir hayat telaşının ve buna bağlı olarak bir hareketin olduğu söylenebilir. Göç hiçbir zaman sadece bu harekete katılan bireyi veya toplumu etkilememiştir. Kimlikler karışmış, kültürel değişimler yaşanmış, kurallar ve politikalar tekrar gözden geçirilmiştir. Birlikte yaşamının getirdiği zorluklar, aidiyet duygusunun önemi, yerli ve göçmen gerginliğinin azaltılması, sınıfsal pozisyonların değişmesi gibi konular daha çok göç hareketlerinde irdelenir olmuştur.

Son yıllarda özellikle Avrupa ülkeleri ve Türkiye’yi yakından ilgilendiren bir göç hareketi yaşanmıştır. Orta Doğu topraklarındaki gerilim; komşu Türkiye’yi sürecin içine doğal olarak dâhil etmiştir. Avrupa ülkelerinin bu konuya sıcak bakmamaları, göçe karşı sınır güvenliklerini artırmaları ve Türkiye’nin bu ülkelerle komşu olması gibi faktörler; Türkiye’nin bu göç yükünü sırtlamasına sebep olmuştur. Çalışmada göç kavramını ayrıntılı şekilde incelemekle beraber, Türkiye’nin bulunduğu konumdan dolayı maruz kaldığı zorunlu göçün yansımaları tartışılmaya ve bölgesel olarak suç olgusu üzerindeki etkileri incelenmeye çalışılacaktır.

Göç olgusunun tarihsel gelişimi

Tarih boyunca bireyler veya toplumlar kimi zaman zorunlu kimi zaman ise gönüllü olarak göç etmişlerdir. Bu göçler sırasında toplumlar birbirini etkilemiş ve her yaşanan göç dalgası tarihte izler bırakmıştır. İş gücü açıklarının giderilmek istenmesi, hastalıklar, salgınlar, olumsuz iklim koşulları, savaşlar, etnik çatışmalar, 19. yüzyıla kadar süren kölelik sistemi birçok insanın ve topluluğun yer değiştirmesine neden olmuştur. Göç etme sürecinde insanlar kötü muamelelere maruz kalmış, bazıları ise olumsuz coğrafi koşullar nedeniyle hayatlarını kaybetmişlerdir. Göç, tarihin hiçbir döneminde durağan bir yapıya dönüşmemiştir. Günümüzde de savaşlar, iç karışıklıklar, siyasi baskılar sürekli yaşanmaktadır. Özellikle Orta Doğuda yaşanan karışıklıklar gün geçtikçe insanları daha çok zorlamış ve milyonlarca insanın yaşadıkları yerleri terk etmelerine sebep olmuştur.

İnsanların bu hareketleri kültürlerin karışmasına, toplumsal yapıların her daim değişmesine neden olmuştur. En eski ve insanların en büyük yer değiştirme hareketi karşımıza ‘Kavimler Göçü’ olarak çıkmaktadır. Bu göç toplumsal yapının değişip şekillenmesinde çok önemli bir hareket olarak görülmüştür (Demirhan ve Aslan, 2015).

Göç hareketleri incelendiğinde insanların ve toplumların amaçlarına göre dönemlere ayrıldığı söylenebilir. Genellikle 15. yüzyıla kadar yapılan göçlerde sömürgecilik izlerine çok rastlanılmamıştır. Fakat 15. yüzyıldan sonra özellikle Avrupa'daki iş gücü ihtiyacını gidermek için köle ticaretleri yapılmış ve bu durum 19. yüzyıla kadar sürmüştür. Bu dönemde Afrika'dan birçok insan Avrupa'ya çalıştırılmak üzere getirilmiştir (Yılmaz, 2014).

Tarihi kaynaklara bakıldığında 19. yüzyılda köleliğin bitmiş olduğu söylenebilir. Fakat günümüzde köleliğin sadece boyut değiştiği görülmektedir. Avrupa'daki iş gücü ihtiyacı bu dönemden itibaren Hindistan ve Çin'den getirilen ucuz iş gücü tarafından karşılanmaya başlanmıştır. Bu işgücü Afrika'dan getirilen kölelere göre daha geniş haklara sahip olması yönüyle ayrılmaktadır. Sözleşmeli kontrat esasına dayalı bu iş gücü Birinci Dünya Savaşı'na kadar Avrupa'nın iş gücü açığını gidermiştir (Hayter, 2000).

İmparatorlukların kurulması, Soğuk Savaş dönemi ve sonrası, uluslaşma faaliyetleri, sınırların genişletilmesi adına yapılan savaşlar göç olayını daha fazla tetiklemiştir. Bu dönemde uluslaşma ve etnik arındırma çabaları göç üzerinde en fazla etkili olan olaylardır. 1918 yılından itibaren Rusya'daki devrimden kaçanlar ile Nazi Almanya'sından kaçan Yahudiler yeni bir göç dalgasını oluşturmuştur. İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra ise yeni devletler kurulmuş fakat bu sefer de kendi içlerinde yaşadıkları etnik kopukluklardan dolayı bu durum yeni göçlere zemin hazırlamıştır (Abadan Unat, 2002).

Göç Hareketleri 1945-1970 yılları arasında işçi göçlerine dönüşürken; 1973-1974 yılları arasında dünyada yaşanan petrol krizi ve ülkelerin ekonomik buhran yaşamaları yeni endüstri bölgelerinin oluşmasına zemin hazırlamış ve o bölgelere doğru göçler artmıştır (Castles ve Miller, 2008).

Tarihsel olarak göç hareketlerine bakıldığında, göçü altı evrede toplamak mümkündür. İlk evre Afrika'daki birçok insanın Avrupa'ya köle olarak satılmasıdır. İkinci evrede ters yönde gerçekleşen bir göç hareketini görmek mümkündür. Bu dönem Birinci Dünya Savaşı'nın sonuna kadar sürmüş ve genellikle Avrupalıların sömürgelere doğru hareketleri görülmüştür. Daha sonra 1960'lara kadar görülen hareketler göçün üçüncü ve dördüncü evresi olarak tanımlanabilir. Bu dönemde sömürgecilik çözülmeye başlamış, yeni devletler kurulmuş ve sömürge devletlerinde hüküm süren Avrupalılar geri adım atarak ülkelerine dönmek zorunda kalmışlardır. 1960'lardan sonra endüstrileşmenin hız kazandığı Avrupa ülkelerine ve Amerika'ya işçi göçleri başlamış ve bu aşama göç hareketlerinin beşinci evresi olarak görülmeye başlanmıştır. Göçün altıncı evresi ise Sovyetler Birliğinin çözülmesi ve yeni devletlerin kurulmasıyla başlayan insan hareketliliğini kapsamaktadır. 1990'dan sonra uluslararası göçler devam etmiş, ülkelere yasal olmayan girişler artmış ve artık ülkeler

göç politikaları oluşturma gereği hissetmişlerdir. Birleşmiş Milletler 2013 Göç Raporuna bakıldığında dünyada 232 milyon insan göçmen durumundadır. Bu durum her ülkenin bir göç politikası oluşturmasının gerekliliğini gözler önüne sermektedir (Dönmez Kara, 2015).

Cumhuriyetin kuruluş yıllarından itibaren Türkiye'ye yönelen göçlere bakıldığında, çevre ülkelerden etnik olarak benzer özellikler taşıyan göçmenlerin yoğunlaştığı görülür. Özellikle zorunlu göç hareketine katılmış bireylerin mağduriyetleri ve yerinden edildikleri dikkate alınarak gelen göçmenlerin yeniden iskân edilmesi görüşü hâkim olmuştur. Bu yerleştirme süreci belli bir süre sonra vatandaşlık verilmesi gerektiği düşüncesine kaymıştır. Kısaca ulus-devlet anlayışında yürütülmeye çalışılan göç hareketleri modernize edilmeye çalışılmıştır. Göçler yoluyla Türkiye'de yabancı nüfus günümüzde daha da artmıştır. Geçmişte uygulanan politikalar bu sebeple şekil değiştirmek zorunda kalmıştır. Konu ulus-devlet çizgisini çoktan aşmış, göçlerin kültürel, toplumsal, siyasi ve mekânsal özellikleri tartışılmaya başlanmıştır (Yakar ve Südaş, 2017).

Dış göçler; geçici veya kalıcı olarak bireylerin ülkeler arası yer değiştirme hareketi olarak tanımlanmaktadır. Dış göçler ülkeler veya kıtalar arası gerçekleştirildiği için uluslararası göç olarak da adlandırılmaktadır. Dış göçler bireyler tarafından birçok sebepten kaynaklı gerçekleşmektedir. Bu göçler ülkeler için yasal düzenlemeleri zorunlu kılmıştır.

İstenmeyen göçe maruz kalan ülkeleri hem ekonomik hem de güvenlik anlamında en çok uğraştıran taraf ise düzensiz göçlerdir. Fakat bu durumu Yalçın (2004); düzenlilik kıstası olarak belirlemiş, göçleri düzenli ve düzensiz göçler olarak yine ikiye ayırmıştır.

Mutluer'e göre (2003) göçlerin nedenleri en basit ve en kapsayıcı haliyle üç başlık altında gruplandırılmıştır. Bunlar:

- 1) Ekonomik nedenler.
- 2) Sosyal, siyasi ve psikolojik faktörler.
- 3) Doğal Olaylar.

İç savaş, baskı, iç karışıklıklar, güvensizlik ortamının oluşması hem insanları psikolojik olarak sıkıntıya sokmakta hem de bu ortamdan göç eden insanların göç edilen bölgede ne tür davranışlar sergileyeceği bilinmediğinden tedirginlik yaratmaktadır. Bu sebeple bazı göçler güvenlik tehdidi olarak algılanmaya başlamış ve ülkeler göç politikalarını, güvenlik önlemlerini tekrar gözden geçirmek zorunda kalmışlardır. Bu sebeplerden dolayı göç ve güvenlik birlikte değerlendirilmeye başlanmıştır. Günümüzde Suriye'de iç savaşın başlamasıyla Orta Doğu'da göç dalgalanmaları meydana gelmiştir. Bölgede güvenlik tamamen ortadan kalkınca göçe katılan sayı daha da artmıştır. Kendilerini önce güvenli bölgelerde korumaya alan

insanlar bu sefer de maddi yetersizlikler, yoksulluğun artmasıyla farklı ülkelere yönelmişler fakat bu konuda Batı ülkeleri net bir tavır ortaya koyarak bu insanların ülkelerine giremeyeceklerini, gelseler bile geri gönderileceklerini söyleyerek kapılarını kapatmışlardır. İnsanların karar verme ya da bocalama evresinde birçok güvenlik sorunu baş göstermiştir. Kısacası bu süreçte gelen göçmenler Avrupa ülkeleri tarafından güvenlik tehdidi olarak görülmüştür (Oğuz Gök, 2016).

Uluslararası göçlere çok sayıda insan dâhil olunca ülkeler ve devletler için çeşitli sorunlar oluşmaya başlamıştır. Bu sorun ilk başta göç alan devletin sorunuymuş gibi gözükse de ilişki içinde bulunduğu birçok devleti de etkilemektedir. Ülkeler bu sebeple göçlerle ilgili önce kendi iç düzenlemelerini gerçekleştirmiş fakat göç boyutları genişledikçe uluslararası düzenlemelere ve iş birliklerine ihtiyaç duyar hale gelmiştir. Bu durum güvenlik kavramının kapsadığı alanların tekrar gözden geçirilmesi gerekliliğini ortaya çıkarmıştır. Bölgesel çatışmalar, yasa dışı göçler, organize şekilde gerçekleştirilen suçlar, güvenlik kavramıyla birlikte anılmaya başlamıştır (Dönmez Kara, 2015).

Burada belirtilmesi gereken ve birçok kişi tarafından tartışma konusu haline getirilen önemli konulardan biri göçle birlikte ortaya çıkan tehlikelerin neler olabileceği ve güvenliğin hangi kurum veya kuruluşlar tarafından gerçekleştirildiğidir. Ayrıca güvenliğin kim veya kimlere karşı oluşturulması gerektiği ve belirlenen konularda güvenliğin hangi araçlarla sağlanacağı tartışılan konular olarak karşımıza çıkmaktadır. Tüm bu sorular aslında farklı cevapları doğurmakta, bu durum da güvenlik tanımlarının çeşitlenmesine neden olmaktadır (Erdem, 2016).

Uluslararası göçler ve Türkiye

Tarihsel süreçte Türkiye hem iç hem de dış göçlere maruz kalmıştır. Cumhuriyetin ilk yıllarında (1923-1950) komşu ülkelerden Müslüman nüfusu ağırlarken, Türkiye'den dışa doğru gayrimüslim nüfusun akışı gerçekleşmiştir. Genel olarak 1960'lı yıllara kadar etnik ya da din kökenli nüfus hareketlerinin yaygın olduğu söylenebilir. 1960'lı yıllar özellikle İkinci Dünya Savaşı'nın bitmesiyle gücünü tekrar toplamak isteyen başta Almanya olmak üzere Avrupa ülkeleri iş gücü ihtiyacının karşılanması talebiyle kapılarını göçlere açık hale getirmiş ve Türkiye'den birçok insanın bu göç hareketine katıldığı gözlemlenmiştir. Bunda en önemli etken, Avrupa ülkelerinin ekonomik koşullarının Türkiye'den daha iyi durumda olmasıdır. 1960'larda başlayan bu göç hareketi 1970'lere kadar yoğun bir şekilde devam etmiştir. Türkiye'de 1980'lerden itibaren artan terör olayları, nüfusu ülke içinde doğudan batıya doğru kaydırmış ve hareketlilik hız kesmeden devam etmiştir. 1990'lara geldiğinde ise teknolojiadaki gelişmelerle birlikte iletişim daha kolay hale gelmiş, başka bir deyişle dünya insanların gözünde küçülmeye başlamıştır. Türkiye bu tarihlerden itibaren turizmde üst sıralara

çıkılmış, sektörün canlılığı ve iklimin elverişliliği birçok Avrupa ülkesinden Türkiye'ye daimî ve geçici göçleri tetiklemiştir. Aslında bu durum yurt dışındaki insanların öncelikle tatil yapma amacıyla gelmesi ve daha sonra yerleşmeye dönüşmesi şeklinde gelişmiştir. Bu konuda Akdeniz ve Ege sahilleri olanakların elverişliliğiyle ipi göğüslemiştir (İçduygu, 2009).

Türkiye, dünya genelinde sanayileşme sürecine sonradan katılmıştır. 20. yüzyılın ortalarından itibaren sanayileşme sürecine dâhil olan Türkiye'nin ekonomik yapısıyla birlikte demografik değişim süreci hızlanmıştır. Şehirlerin görüntüsü değişime uğramış, şehirlerdeki büyüme ve gelişme göç hareketinin hızlanmasını sağlamıştır (Yüceşahin ve diğerleri, 2004).

Türkiye günümüzde hem göç veren hem de göç alan ülke konumundadır. Hatta göç alması dışında transit ülke olma özelliğini de korumaktadır. Türkiye'nin transit ülke konumunda olması yasal göçler dışında yasa dışı göç sorunlarıyla da karşı karşıya kalmasına neden olmuştur. Göçmenlerin Türkiye'yi yasa dışı şekilde bir geçiş ülkesi olarak kullanması sorunu sadece Türkiye'nin sorunu olmaktan çıkmış uluslararası boyut kazanmıştır (Südaş ve Mutluer, 2008). Türkiye'nin göç hareketlerinde kaynak ülke durumuna bakıldığında çok eskilere gidilmeye gerek duyulmadığı ortaya çıkmaktadır. 1960'lardan 1970'lere kadar Avrupa ülkeleriyle aralıklı olarak imzaladığı anlaşmalar çerçevesinde işçi statüsünde birçok Türk bu ülkelere çalışmak amacıyla gitmiştir. İlk göç hareketi 1961 yılında gerçekleşmiş olup Türkler en fazla Almanya, Fransa, Hollanda, İsviçre gibi ülkelere gitmişlerdir (Yıldırımoglu, 2005).

Göçmenler genellikle Türkiye üzerinden ve çoğunlukla yasa dışı şekilde Avrupa'ya gitmeyi hedeflemektedir. Bunu başaramadıklarında ise belli süre Türkiye'de kalıp kayıt dışı sektörlerde çalışıp ülkelerine geri dönmeyi düşünmektedirler. Göçmenlerin genellikle tercih ettikleri il İstanbul'dur. Bunun nedeni İstanbul'un iş olanaklarının fazla olması, kozmopolit yapısı ve nüfusundan dolayı kaçak yaşamının daha rahat olması ve deniz yolu bağlantısının bulunması olarak gösterilmektedir (Şen, 2006).

2019 Yılı Ocak ayı Göç İdaresi Genel Müdürlüğü istatistiklerine bakıldığında Türkiye'de 3.640.466 Suriyeli göçmen yaşamaktadır. Orta Doğu kökenli göçmenler Türkiye'de geçici koruma statüsünde misafir edilmektedir. Göçmen sayısının çok yüksek olması Türkiye'nin konumu düşünüldüğünde Avrupa devletlerini bu göçün kendi ülkelerine taşmaması için yeni tedbirler almak zorunda bırakmıştır. Öncelikle sınırlarını daha güvenli hale getirmek için Avrupa Birliği çeşitli ülkelerle anlaşmalar yapmış ve 2013 yılında da Türkiye'yle geri kabul anlaşmasını imzalamıştır. Bu anlaşmalar kara yolu geçişlerini sınırlandırsa bile göçmenleri deniz yolu

güzergâhına yöneltmiştir. Bu durum istenmeyen görüntülerle karşılaşılmasına neden olmuştur (Yiğittepe ve Çaykara, 2019).

Göçle birlikte yaşadıkları yerleri terk etmek zorunda olan göçmenler penceresinden olaya bakıldığında ise durumun hiç kolay olmadığı görülmektedir. Terk ettikleri bölgede tüm alışkanlıklarını, eşyalarını, birikimlerini, çalışma hayatlarını, konforlarını bırakıp yeni bir kültüre ve sıfırdan başlayarak adapte olmak sancılı bir süreçtir. Geldikleri ülkenin diline, kültürüne, eğitimine, çalışma hayatına, toplum yapısına ayak uydurmanın yanı sıra yaşamak için öncelikli ihtiyaçlarını karşılama mücadelesi insanları bunaltabilmektedir. Bir de toplumun yadırgamaları, ön yargıları eklenince göçmenler kendilerini büyük bir çıkmazda hissedebilmekte ve şiddet eğilimleri artabilmektedir. Göçmenlerin çalışma şartlarına bakıldığında seçme veya pazarlık etme şansları çok düşüktür. Zorunlu göçlerden en çok etkilenen gruplar genellikle çocuklar ve gençlerdir. Toplumsallaşma sürecinde kendi değerleri ve gelenekleriyle geldikleri toplum arasında çok fark olduğunu gören gençler büyük bocalamalar yaşamaktadır. İşsizlik, ayrımcılık bireyleri toplum dışına itebilmektedir. Bu durum göçmenlerin suça yönelimi artırabilmektedir (Tunç, 2013).

Göçmenlerin uyum sağlamadaki başarı ya da başarısızlıkları aslında tamamen o ülke halkının yabancılara olan tutumları, ülkenin göç politikaları, devletin göçmenlere sağladığı destek programlarına bağlı olarak şekillenmektedir. Suriye kökenli göçmenlerin Gaziantep, Kilis, Hatay gibi yerlerde nüfus olarak fazla oldukları tespit edilmiştir. Suriyelilerin fazla olduğu alanlarda işsizlik oranlarının da yüksek oluşu toplumda ucuz iş gücünden dolayı göçmenlerin kendilerini işlerinden ettiklerini ya da kendileri yerine yabancı göçmenlerin tercih edildiği algısını oluşturmaktadır. Bu durum göçmenlerin topluma uyum sağlamasını zorlaştırmaktadır. Bu durumda toplumda gerilimler artmakta ve devlete daha büyük sorumluluk yüklenmektedir (Tunç, 2015: 29-63). Göçmenlerin sağlık, barınma, beslenme ihtiyaçları göç alan ülke için ciddi bir ekonomik yük olarak karşımıza çıkabilmekte ve bu da sorunları tetikleyebilmektedir. Göç veren ülkeler ise ekonomik anlamda rahatlamakla birlikte bazı iş kollarında boşlukların yaşanmasına sebebiyet vermektedir (Akıncı ve diğerleri, 2015).

Suç olgusu

Suç, sosyal ve durağan olmayan yapıya sahip bir olgudur. Birden fazla bireyin bulunduğu bir ortamda davranışlara verilen tepkiler ve normal kabul edilen değerler farklılaşmaktadır. Bir kişiye normal gelen bir hareket diğer kişi için suç olarak kabul edilebilmektedir. Suç kavramı içine dâhil edilen olaylar geçmişten günümüze hep aynı şekilde kabul edilmemiştir. Geçmişte suç olarak görülen bir duruma günümüzde böyle bir anlam yüklenmeyebilmektedir. Kısacası suç olgusu toplumlara göre değişkenlik

gösteren bir yapıya sahiptir. Zamana, mekâna, topluma ve geleneklere göre farklı anlamlar taşıyabilmektedir. Bu sebeple suç kavramının birçok disipline ve topluma göre farklı tanımları yapılabilmektedir (Burkay, 2008).

Genel anlamda suç, yasaların belirlediği ve toplum tarafından bilinen kuralların dışına çıkma ya da sapma olarak tanımlanabilmektedir. Yasalar tarafından sınırları çizilmemiş hiçbir eylem suç olarak kabul edilmemektedir (Kızılcılık ve Erjem, 1996). Suç kavramını tek başına ele almak veya bir bütün halinde kalıplaşmış bir tanım ortaya sürmek mümkün değildir. Suç toplumun her aşaması, her yapısı ve her kurumunda oluşabildiği için öncelikle suçun nedenlerini ve suça bakış açısını kavrayabilmek için sosyal ilişki ve süreçlerin açıklanması gerekmektedir (Alpman ve Yarcı, 2018).

Türk Dil Kurumu'na göre isim olarak suç; '*törelere, ahlak kurallarına aykırı davranış*' olarak tanımlanmaktadır. Hukuksal açıdan bakıldığında ise '*yasalara aykırı davranış, cürüm*' olarak geçmektedir (TDK, Suç, E.T:06.06.2020).

Tüm süreçlerde, tüm ülkelerde kanun koyucuların suç olarak kabul edilen eylemlere karşı ceza yaptırımını uyguladıkları görülmüştür. *Suçlar Türk Ceza Kanununa göre; ciddi tehlike barındıran ve toplum düzenine ters düşen 'cürüm' ve sonuç bakımından daha hafif olan 'kabahatler'* olmak üzere ikiye ayrılmaktadır (Sargın ve Temurçin, 2011). Suç olgusu ortak kanıya göre; toplumlara, zamana, yaşayışa, geleneklere göre değişen bir yapıya sahiptir. Örneğin bir kişiyi öldürmek modern toplumlarda suç olarak kabul edilirken ilkel zamanda kabilelerin bir araya gelerek görüştüğü ve sadece sorun olarak gördükleri bir durum olabilmektedir (Bozkurt, 2002).

İlkel toplumlardan modern toplumlara geçiş sürecine ve geçmişten günümüze kadar olan zaman dilimine bakıldığında her toplumda mutlaka bir kontrol mekanizmasının olduğu görülmektedir. Bu kontrol mekanizması bireylerin toplum değerlerine uygun davranmasını sağlamak için oluşturulmuştur. Toplumlar bu kontrol mekanizmasının kanun koyucular tarafından oluşturmuş olup, bu konulan kanunlara uymayanlar için ceza yaptırımları oluşturulmuştur. Buradaki amaç otoritenin sarsılmaması ve toplumun düzeninin korunmasıdır. Toplumların değişimleri ile o toplumda yer alan bazı bireylerin değişimleri aynı zaman ve aynı hızda olmamaktadır. Birey ve bireyin yaşadığı toplum arasındaki bu farklar bir dengesizlik meydana getirir. Bu dengesizliğin en önemli sonucu sorunların ortaya çıkması ve zamanla suça dönüşmesidir (Sargın ve Temurçin, 2011).

Dünyada görülen ilk suçun ne olduğu, nasıl ortaya çıktığı, hangi olayların suç olarak değerlendirildiği konusu bir muammadır. Bazı ilkel toplumlarda suç ve suçluluğun ne olduğunun bilinmediği varsayılmaktadır. Bu cezanın özünde yer alan sosyal tepkinin temelini tamamen bozuk olduğu tezine ulaştırmaktadır. İlkel dönemleri kastettiğimiz için günümüzde bu durum ancak uygarlığın lanetlendiği görüşüne götürmektedir ki eldeki

verilerle bu sonuca varmak imkânsızdır. Toplumsal açıdan ilk suçlar toplum tarafından cezalandırılan suçlar; cadılık, ensest, vatana ihanet, kutsala saygısızlık ve daha çok cinsel ve ahlak konularının yer aldığı diğer suçlar şeklinde belirlenmiştir. Vatana ihanet suçunun bilinen en ilkel toplumlarda bile cezayı gerektirecek bir suç olduğu bilinmektedir. Çünkü o dönemde de dış düşmanlara karşı kabilelerin güvenliği her zaman önemli olmuştur (Aydın, 2016).

Suç her toplumda kabul gören bir olgu olduğundan teorisyenler en çok suç olgusunun sorumlusuyla ilgilenmiştir. Bu teoriler suçlar için genel tanı niteliğini taşımıştır. Bu teoriler genellikle suçun kaynağını tespit etmeye ve çözüm yollarına ulaşmayı kolaylaştırmayı hedeflemiştir. Bu konuyla ilgili; Rasyonel Tercih Teorisi (Beccaria, 1764; Bentham, 1789), Sosyal Düzensizlik Kuramı (Shaw ve McKay, 1972); Anomi ve Gerilim Teorileri (Dukheim, 1997; Merton, 1968); Sosyal Kontrol Teorisi (Hirschi, 1969); Rutin Aktiviteler Kuramı (Cohen ve Felson, 1979) gibi çalışmalar karşımıza çıkmaktadır. Suçun kaynağını bireylerle ilişkilendiren, rasyonel tercih teorisi suçun ortaya çıkmasını bireylerin iradesizliği ve güçsüzlüğüyle açıklamaktadır. Toplumun ve hayatın sunmuş olduğu seçenekleri değerlendirememiş ve suç işlemeyi tercih olarak görmüş olan bireyler sorumlu tutulmuştur. Kısacası suçu işleyen bireyin kendisidir ve sorumluluk kişiye aittir. Suçun kaynağını birey değil de bireyin yaşadığı ortamlarda yani sosyal çevrede arayan kuramlar da (Sosyal Düzensizlik Kuramı (Shaw ve McKay, 1972); Anomi ve Gerilim Teorileri (Dukheim, 1997; Merton, 1968); Sosyal Kontrol Teorisi (Hirschi, 1969) mevcuttur. Suçun kaynağını bu yaklaşımların kabul gören görüşleri dışında farklı nedenlerle açıklayan birçok yaklaşım (Rutin Aktiviteler Teorisi gibi) söz konusudur. Suçun meydana gelmesinde zekâ seviyesi, fizyolojik ve patolojik faktörler, öğrenilmiş davranışlar olabileceği vurgusu yapılarak uygun zaman ve koşullar söz konusu olduğunda herkesin suç işleyebileceği vurgulanmıştır (Harmancı ve Gözbenli, 2015).

Durkheim ise Topçuoğlu'nun aktarımıyla suçları kolektif suçlar ve beşerî suçlar olarak tanımladığı fertlerin kendi menfaatlerini düşünerek işledikleri suçlardır. Kolektif suçlar Durkheim'e göre devlet otoritesi, din ve geleneklere karşı işlenen suçlardır. Beşerî suçlar ise hırsızlık, adam öldürme gibi suçları kapsamaktadır (Topçuoğlu, 1984).

İçli (1994) ise suçları; Türk Ceza Kanunu çerçevesinde sınıflandırmıştır.

1- Vatana İhanet Suçları (devlet güçlerine ve egemenliğine karşı suçlar),

2- Hürriyete Karşı Suçlar (siyasal haklara karşı suçlar),

- 3- Devlet Yönetimine Karşı Suçlar (zimmet ve ihtilas, rüşvet gibi suçlar),
- 4- Adliyeye Karşı İşlenen Suçlar (suç uydurma, iftira atma gibi),
- 5- Kamu Düzenine Karşı Suçlar (suç için örgüt kurmak gibi),
- 6- Kamu Güvenine Karşı Suçlar (evrakta sahtecilik, evrakı yok etmek),
- 7- Kamu Esenliğine Karşı Suçlar (uyuşturucu maddelerle ilgili suçlar),
- 8- Genel Ahlaka ve Aile düzenine Karşı İşlenen Suçlar (zina, tecavüz gibi),
- 9- Kişiyeye Karşı Suçlar (kasten adam öldürme, hakaret, kişiyeye şiddet),
- 10- Mala Karşı Suçlar (Hırsızlık, yağma, mala zarar verme gibi)

Türkiye’de 5237 Sayılı Türk Ceza Kanunu’na göre suçların tasnifi ayrıntılı şekilde yapılmış olup suçun adı ve alt başlıkları ayrıntılı şekilde verilmiştir (Resmi Gazete, E.T:25.06.2020). Suç başlıklarına bakıldığında devletin hem bireysel hakları hem de toplumsal düzenin bozulmaması adına sınırlar çizdiği görülmektedir. Bu başlıklardan birkaç tanesi; mal varlığına karşı suçlar, hayata karşı suçlar, özel hayata ve hayatın gizliliğine karşı suçlar, millete ve devlete karşı suçlar şeklindedir. Sadece bu dört başlığa bakıldığında bile yelpazenin genişliği anlaşılabilir.

Suçların coğrafi dağılımı ve Türkiye

Suç olgusunun üç bileşeni bulunmaktadır. Bunlar suçlu, mağdur ve mekândır. Sosyal adaletsizliğin olduğu bölgelerde ekonomik beklentisi olan bireyler üzerinde bu durum kızgınlığa dönüşebilmekte ve bunun sonucunda suç ortaya çıkabilmektedir. Suç konusunda mekânlar çeşitli bölümlere ayrılarak incelenmiştir. Araştırmalara göre suçu üreten alanlar, suçu çeken alanlar ve suç işlemeyi kolaylaştıran alanlar vardır. Suçu üreten alanlar genellikle fiziki koşulların kötü olduğu alanlardır. Gecekonduların olduğu mahalleler yani imkânsızlıkların çok olduğu bölgelerdir. Özellikle burada yaşayan çocuklarla bağlantı kurularak ve etkileyerek gelecekte suç işlemeye meyilli bireyler haline getirilebilmektedirler. Suçu çeken alanlar genellikle suçu işlemek için uygun fırsatların olduğu alanlardır. Alışveriş merkezleri, kalabalığın fazla olduğu pazar yerleri bu tür suçlar için uygun alanları oluşturmaktadır. Suçun oluşumunu kolaylaştıran alanlar ise genellikle mağdurun sesini çok fazla duyuramayacağı alanlar olarak değerlendirilebilir. Çıkmaz sokaklar, ormanlık alanlar, alt geçitler bu tür alanlara örnek verilebilmektedir (Uluç, 2019).

Türkiye’de kentler, cumhuriyetle birlikte kırsal alanlardan gelen göçer yoluyla kalabalıklaşmıştır. 2011 yılından itibaren Türkiye, Orta Doğu kökenli yoğun göç hareketine maruz kalmıştır. Türkiye’de bölgelere ve

şehirlere yayılan 3,6 milyon kayıtlı göçmen bulunmaktadır (UNHCR BM Mülteci Örgütü, E.T: 15.11.2020). Bu göçmenler özellikle iş bulma imkânlarından dolayı büyük şehirleri mesken tutmak istemişler fakat devlet kanalıyla kontrollü şekilde şehirlere dağıtımına özen gösterilmiştir. Bunların dışında kaçak yollarla ülkeye giriş yapan ve resmi kayıtlara işlenemeyen durumlar da söz konusudur. Türkiye’de bazı bölgelerde göçmenlerin karıştığı (taciz, tecavüz, hırsızlık, dayak gibi) olaylardan dolayı bölge halklarıyla çatışmalar söz konusu olmaktadır. Bu sıkıntılar özellikle mahalle kültürünün hala devam ettiği yerlerde ve küçük şehirlerde görülmektedir.

Türkiye’de suç olaylarında belediye sınırları içinde kalan yerler polisin, dışında kalan yerler ise jandarmanın sorumluluğundadır. İç İşleri Bakanlığı suçları; kaçakçılık, asayiş, trafik ve toplum suçları olarak gruplandırmaktadır. Türkiye’de asayiş suçlarında en göze çarpan özellik 1994-2003 yıllarında sürekli artış eğiliminde olmasıdır (1999-2000 yılları hariç). Bu durum çok tesadüfi değildir. Özellikle Türkiye’de ekonomik krizin yaşandığı dönemlerde suç olayları artmış ve bu dönemlerde çok sayıda kişi işsiz kalmıştır (Yılmaz ve Ergün Ege, 2005). İşsizlik, maddi yetersizlik, yoksulluk, gelir dağılımındaki eşitsizlik sadece Türkiye’de değil tüm dünya ülkelerinde suçu artırıcı bir sebeptir. Dünya genelinde yaşanan krizlerden etkilenen ülkelerde benzer artışlara rastlamak mümkündür. Fakat bu durumu genellemek yine de imkânsızdır.

Türkiye’de nüfusun fazla olduğu alanlar, aynı zamanda yoğun göç alan bölgeler durumundadır ve bu bölgelerde suç oranları da fazladır. (İstanbul, İzmir, Ankara, Bursa gibi) Erzincan, Mardin, Muş, Adıyaman gibi illerde ise asayiş suçlarının düşük olduğu tespit edilmiştir. Bunun temel nedeni, bu illerin göç veren bir yapıda olması ve sosyoekonomik düzeylerinin düşük olmasıyla ilgilidir (Yılmaz ve Günay Ergün, 2006).

Türkiye’de şahsa karşı işlenen suçlar; öldürme, yaralama ve darp, genel adap ve aile düzeni ile şahıs hürriyeti aleyhine suçlar, devlet idaresi aleyhine işlenen suçlar ve diğer suçlar (insan ticareti, silah taşıma gibi) gruplara ayrılarak değerlendirilmektedir. Bu suçlar içerisinde Türkiye’de en çok görülen yaralama suçudur. Yine ateşli silah taşıma, aile fertlerine kötü muamele, yaralama ve tehdit suçlarında yine 2001-2003 döneminde artışlar görülmüştür. Bu suç türlerinin iller bazında dağılımına bakıldığında en çok görüldüğü yerler Sinop, Bartın, Çankırı, Kırşehir şeklinde sıralanmaktadır. Şahsa karşı işlenen suçların Türkiye’de genellikle Karadeniz, İç Anadolu bölgeleri çevresinde yoğunlaştığı söylenebilir. Şahsa karşı işlenen suçların en düşük olduğu yerler ise il bazında Muş, Şırnak ve Hakkâri olarak tespit edilmiştir. Bu iller Türkiye’de hâlâ göç vermektedir ve şehirleşme düzeyinin diğer yerlere göre düşük kaldığı yerlerdir. Bu durum doğal olarak suç oranlarına yansımıştır. Yine mala karşı işlenen suçlar Türkiye’de azımsanmayacak şekilde görülmektedir. Genellikle mala karşı işlenen suçların gelişmiş ve sosyoekonomik düzeyin iyi olduğu Antalya, Muğla,

İzmir, Bursa, İstanbul gibi kentlerde yoğunlaştığını görmek beklenmedik bir durum değildir. Türkiye’de mala karşı işlenen suçlarda 2001-2003 yılları arasında ciddi bir artış görülmektedir. Bu durum Türkiye’nin o dönemde yaşadığı ekonomik krizle ilişkilendirilmiştir (Yılmaz ve Günay Ergün , 2006).

Günümüzde suç kapsamına alınan durumlar güncellenerek kamu kurumları tarafından istatistik veri olarak yayınlanmaktadır. Jandarma Genel Komutanlığı’nın; 2019 Ağustos ayına ait verilerine bakıldığında; aile içi şiddetle mücadele ve çocuk suçları kapsamında 4.131 çocuk ve 4.768 kadınıla ilgili işlem tesis edilmiş, 875 kadın hakkında koruma tedbir kararı, 15 kadın konukevine teslim edildiği bilgisine ulaşılmıştır. Kaçakçılık ve organize suç olaylarında ise; 01-30 Haziran 2019 tarihleri arasında Jandarma Genel Komutanlığı sorumluluk bölgesinde 600 kaçakçılık, 41 mali, 860 uyuşturucu, 41 siber suç ve 7 organize suç olayı olmak üzere toplam 1.549 olay meydana gelmiştir. Dönem içerisinde meydana gelen olaylarda 2.725 şüpheli yakalandığı bilgisi verilmiştir (<https://www.jandarma.gov.tr/>, E.T: 15.09.2020).

Göç - Suç arasındaki ilişkiler ve Türkiye

Göç, insanlık ile başlayan bir yer değiştirme hareketidir. Bu yer değiştirme hareketleri hem göç alan hem de göç veren yerlerde olumlu ve olumsuz sonuçlar meydana getirmiştir. Göçler özellikle Soğuk Savaş döneminden sonra ülkeler tarafından güvenlik sorunu olarak algılanmıştır. Bu algılama ülkelerin göçlere karşı kendi içlerinde yürüttükleri politikaları uluslararası düzenlemelere yöneltme ihtiyacı doğurmuştur. Bu yaklaşım göçün suç, göçmenin suçlu olarak görülmesine neden olmuş ve daha sonraki süreçlerde göçmenler için de yeni düzenlemeleri gerekli kılmıştır. Güvenlik tehdidinin oluşmasında göçlerde sınırlı kontrol mekanizmaları, küresel eşitsizlik ve az gelişmişlik olduğu iddia edilmiş ve bu durumlar kitlesel göçlerin oluşumuna ve hızlanmasına zemin hazırlamıştır. Bu olaylardan dolayı göçler için tanımlanan güvenlik kavramı geleneksel çizgiden çıkmış, terör, insan hakları, çevre bilinci gibi konular da dâhil edilerek daha geniş çerçeveden bakılmaya başlanmıştır (Oğuz Gök, 2016).

Türkiye 2000’li yıllara kadar özellikle Avrupa ülkelerine göç veren bir ülke konumundayken günümüzde göçmenler için ‘transit’ hatta ‘hedef’ ülke konumuna gelmiştir. Anadolu’nun zengin ve verimli toprakları önceden göç için hedef haline gelirken; günümüzde ise Türkiye’nin coğrafi konumu transit göçlerin artmasına olanak sağlamıştır. Türkiye’nin doğu bölgelerinin dağlık ve engebeli olması güvenliği zorlaştırdığından yasa dışı göçlerde tercih haline gelmiştir. Ayrıca Ege ve Akdeniz sahilleri komşu ülkelere yasa dışı geçişlerde kullanılmaktadır (Bodur Ün ve Paydak, 2017). Bu durum sadece Türkiye’yi değil diğer ülkeleri de ilgilendirmektedir. Bu sebeple

lkeler ortak kararlarla hareket etmeli, güvenlik zafiyetleri olarak düşünülen durumların oluşmaması için yasalar çerçevesinde adımlar atılmalıdır.

Günümüzde özellikle kitlesel göçler denilince akla hemen olumsuz durumlar gelmektedir. Bu sebeple disiplinler g ve suç arasında bir bağlantının olup olmadığı konusunda sürekli araştırmalar yapmakta ve fikir beyan etmektedirler. Bazı araştırmalar g ve suç arasında doğru orantı olduğunu savunurken bazıları ise böyle bir durumun olmadığını belirtmişlerdir. Toplumdaki algı ise glerle birlikte suç oranlarının arttığı yönündedir. Bu yargı çok basite indirgenecek düzeyde değildir. Toplumda göçmen karşıtlığının yaşanmasına sebebiyet vereceği için uygulanan güç politikalarının tekrar gözden geçirilmesi zaruri hale gelmiştir (Kızmaz, 2018).

Suç ve g araştırmalarında aralarında; suç ile güç arasında doğru orantı olduğunu savunan çalışmalara bakıldığında göçmenlerin iş bulma sorunlarından kaynaklı suça karıştıkları belirtilmiştir. Aynı şekilde yeterli eğitimi olmayan, dil bilmeyen, herhangi bir ekonomik sektörde çalışma becerisi olmayan ve özellikle genç bireylerin böyle bir ortamda suça yönelimlerinin daha fazla olduğu ifade edilmektedir (Piopiunik ve Ruhose, 2017).

Yapılan araştırmalarda farklı sonuçlar elde edilmesindeki ilk neden, göçmenlerin yaş ve cinsiyetlerinin değişkenlik göstermesidir. Suç, daha çok genç göçmenlerin olduğu alanlarda kendini göstermektedir. Yine bu farklılıkta göçmenlerin ekonomik durumları ve ekonomik durum göstergeleri doğrultusunda yerleştikleri alanların özelliklerine göre suç eğilimi farklılığa uğramaktadır. Göç edilen bölgelerin istihdam yapıları, yerel halkın göçmenlere olan bakışı yine bu durum üzerinde etkili olan durumlardır. (Kızmaz, 2018).

Göçmenlerin karıştıkları suçların özellikle ekonomik anlamda düşük olan bölgelerden kaynaklı olduğu da gözden kaçırılmayacak bir durumdur. Bu suçlar genellikle mala yönelik suçlar (hırsızlık, soygun gibi), şiddet ve madde kullanımı artışı şeklindeydir. Suçların bazı uluslara göre de farklılık gösterdiği tespit edilmiştir. İtalyan göçmenlerde adam kaçırma ve cinayete daha çok rastlanırken, Rus göçmenlerde genellikle mala karşı işlenen suçlar yoğunluktadır. Fakat bu yapılan çalışmalar ve çıkarılan sonuçları tüm ulusa mal etmek sorunu daha da çözümsüz hale getirecektir (Miller, 2009). Genç göçmenlerin suç olaylarına karışma ortalamasının daha yüksek olmasının sebebi arada kalmışlık olarak görülmektedir. Küreselleşmenin artması, kentlerdeki nüfusun ciddi boyutlara ulaşması nedeniyle aileler, gençleri daha az kontrol altında tutabilmektedir. Özellikle gençlerin akran çevresi ve ailenin bulunduğu ortam onları suça daha meyilli hale getirebilmektedir (Gökulu, 2010).

Sanayi devrimi ile yoğun nüfuslu, karmaşık bir görüntüye sahip olan kentler ortaya çıkmıştır. Kentlerin sanayileşme düzeyleri tüm ülkelerde aynı anda gerçekleşen ya da aynı çizgide ilerleyen süreçler olmamıştır. Bu sebeple bu ritmi yakalayamayan ülkeler geri kalmış ülke kategorisine dâhil edilmiştir. Sanayileşmiş devletler, geri kalmış ülkeleri sömürülmesi gereken, hammadde ve ucuz iş güzü pazarı olarak görmeye başlamışlardır. Bu süreç göçleri hızlandırmış ve sağlıksız kent görünümüne zemin hazırlamıştır (Keleş, 2000).

Suç oranlarında kentsel ve kırsal alan karşılaştırması yapıldığında kentlerin nüfus fazlalığından dolayı suç oranları daha fazla olmaktadır. Kentler kendi içinde bir nüfus artışına sahipken hem kırsal alanlardan hem de uluslararası düzeyde göçlere maruz kalmaktadır. Göçler, insanlar için karmaşık bir süreç olup göç sırasında kat edilecek mesafeye göre yoruculuğu ve zorlayıcılığı da söz konusudur. Bu nedenle göçlere öncelikle gençlerin ve erkeklerin katıldığı söylenebilir (Tümertekin , 1973). Göçler genellikle daha iyi çalışma standartlarına kavuşmak ve daha çok para kazanmak için gerçekleştirilmektedir. Göçün çıkış nedeni savaş, iç karışıklık, salgın hastalık gibi sebepler olsa bile göç edilen mekânda istenilen durum her zaman daha iyi yaşama şartlarına kavuşmaktır.

Kentleşme, her zaman olumlu etkiler yaratmamaktadır. Bireylerin kentlerde istihdam sağlayamaması, kent hayatına adapte olamaması, alt kültür gruplarının varlığı kent ve suç ikilisini tartışmaya açacak nedenler olarak gösterilmektedir. Toplum arasındaki ayrışmalar beraberinde gerilimi getirecek ve bu gerilim zamanla bireyleri veya grupları suça meyilli hale getirecektir. Kentleşme ve suç arasındaki ilişkiler ilk defa 1920’de Chicago’da yapılan araştırma sonucu ortaya çıkmış ve tartışılmaya başlanmıştır. Bu araştırmaya göre kentlerin büyümesine rağmen yapıların ve imkânların kötüleştiği yerler önemli suç bölgeleri olarak görülmektedir (Conklin, 2007). Kent, insanların aklına nüfus fazlalığı olan yerleşmeleri getirmesine rağmen kentleri bu kadar basit bir tanıma indirgemek kent-göç ve kent-suç ilişkisinin anlaşılmasını zorlaştıracaktır. Yoğun göçe maruz kalan gelişmekte olan ülkeler ve gelişmiş ülkelerde, göçmenlerin kültürleri ve yaşantıları, göç etme nedenleri ve maddi olanakları kent yapısını bir anda değiştirmektedir. Göçmenlerin topluma uyum problemi dışında en önemli karşılaştıkları sorun konut problemi ve işsizliktir. Özellikle göçmenlerin konut problemi yaşamaları kent mimarisinin kısa sürede bozulmasına, çarpık kentleşmenin oluşmasına zemin hazırlamaktadır. Bu yaşam alanlarının, modern kent alanlarına kısa mesafede olması zıtlıkları çok fazla görünür kılmıştır. Bu yapılaşmalar şehir içindeki kontrol dışı kalan alanlar olarak tanımlanmakta ve güvenli olmayan, suça meyilli olan bölgeler olarak görülmektedir. Göçle gelen insanların taleplerinin karşılanmaması, kaçak işçi çalıştırmanın artması, emek karşılığının alınmaması, sosyal güvencelerden yararlanamamak, ekonomik zorlukların baş göstermesi,

kendilerini dışlanmış ve topluma ait hissetmeyen grupların oluşmasına zemin hazırlamaktadır. Bu nedenle insanlar, istedikleri hayatlara zor kullanarak ulaşmaya çalışmaktadırlar. Bu durum bu alanlardaki suç oranlarını artırmakta ve toplum tarafından burada yaşayan insanlar daha fazla dışlanmaktadır.

Sınıfsal farklılıklar, insanların hırsları, ekonomik yapının değişkenliği suçun o bölgede renk değiştirmesine sebebiyet vermektedir. İnsanların kentlerdeki yaş, cinsiyet, aile durumları, mezhep, etnik yapıların farklılığı suç oranlarını etkileyen durumlar olarak karşımıza çıkmaktadır. Mekânsal özelliklere baktığımızda ise; kentin nüfus yoğunluğu, kentin suç oranlarını düşürecek şekilde tasarlanması, yapılaşmanın kent merkezine yakınlığı ya da uzaklığı, bölgede oturan kişilerin suça bakış açıları yine suç oranlarını etkileyen faktörlerdir. Yapılaşma durumları genellikle kitlesel göçlerle birlikte sağlıklı bir görünüme dönüşmektedir. Bu sağlıklı ortamda yaşayan insanların hizmetlere ulaşılabilirliği diğer insanlara göre düşük seviyede kalmakta ve suç işleme oranını artırmaktadır (Ayhan ve Çubukçu, 2007).

Türkiye’de suç konusunda bölgeler ve şehirlerarasında farklılıklar olmasıyla birlikte asayiş suçlarının artış eğiliminde olduğu görülmektedir. Suçların özellikle Türkiye’nin batı yarısında toplandığı araştırmalara yansımıştır. Bu suç türleri genellikle mala karşı işlenen suçlar olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu suçların görüldüğü alanlar nüfusun ve şehirleşme oranının fazla olduğu, sosyoekonomik açıdan gelişmiş ve özellikle göç alan bölgelerdir (Günay Ergün, 2006).

Son yıllarda Türkiye’ye yönelik Orta Doğu kökenli göçlerde güvenlik tehdidinin şiddet boyutuna dönüşmemesi için gayret sarf edilmektedir. Şiddet her yerde, her boyutta karşımıza çıkabilecek hastalıklı bir yapıyı vurgulamaktadır. Genellikle toplumsal şiddet kavramı toplumun birbirine uyumsuz olduğu, kültürel çatışmaların yaşandığı toplumlarda kendine hemen yer bulabilmektedir. Özellikle göçmenlerin göç ettiği yerlerde yalnızlık, dışlanma, ait olamama, kendini güçsüz hissetme gibi duygulara kapılması ve bu durumda toplum içinde güvenliğin sağlanamaması önce bireyleri daha sonra toplumu şiddete yöneltebilmektedir. Bireysel tepkiler, uygun zamanı bulunduğu rahatlıkla toplumsal olaylara dönüşebilmektedir (Köse, 2006).

Göçmenler kendileriyle birlikte kentlere bir bilinmezlik getirmektedir. Ekonomik, durumları, kimlikleri, yaşayış tarzları, kültürleri hakkında yerel halk tarafından bir şey bilinmemesi rahatsızlık yaratmakta ve toplum üzerinde tedirginliğe yol açmaktadır. Genellikle çok sayıda gelen göçmenlerle ucuz iş gücü gündeme gelmekte, herhangi bir suç olayında gözler hemen göçmenlere çevrilebilmekte ve kent yaşamı daha da karmaşık hale gelebilmektedir. Bu durum her iki taraf için de öfkeye neden olabilmektedir. Göçlerle birlikte çeşitli güvenlik sorunlarının oluştuğu kabul

edilmekle birlikte göçmenleri suçlu olarak algılamak doğru bir yaklaşım değildir. Aslında bu yaklaşım toplumsal uyumu zorlaştırmakta ve göçmenlerin suça daha rahat yönelmesine neden olabilmektedir. Türkiye'ye Orta Doğu kökenli göçmenler ilk olarak 29 Nisan 2011'de giriş yapmıştır ve Türkiye birçok ülkenin göze alamayacağı riskleri göz ardı ederek komşularına karşı açık kapı politikası uygulamıştır. Göçmenlerin kendi ülkelerinde yaşadığı koşullar ve Türkiye'ye gelirken maruz kaldıkları koşullar öncelikle bulaşıcı hastalıklar riskini üst düzeyde tutmuştur. Türkiye'de kısa zamanda sayısı dört milyona yaklaşan göçmen giriş yapmıştır. Dil bilmemeleri, eğitim yetersizlikleri, iş imkânlarının az olması veya ucuza çalıştırılması, terör olaylarında yer alıp almadıkları, kültürel yapılarının bilinmemesi tedirginliğin sebebi olarak belirlenmiştir (Karasu, 2018).

Göçmenlerin Türkiye'ye girişiyle; Gaziantep, Şanlıurfa, Hatay, Kilis, İstanbul gibi birçok şehirde yoğunlaşmış ve 2016-2017 yıllarında buradaki halk, bu yoğunluğa tepki göstermeye başlamıştır. Orta Doğu kökenli göçmenlerin düşük ücretlerle çalışması, yerel halkın yaşam standartlarının seviyesinde olmamaları, dil sorununun anlaşmayı zorlaştırması, kalacak yer sıkıntısı nedeniyle gecekondulaşmayı artırmaları çeşitli düzensizliklere ve karmaşalara yol açmıştır. Göçmenlerin ekonomik anlamda kötü durumda olmaları dilencilik artmasına ve özellikle adi suçların daha çok gündeme gelmesine neden olmaya başlamıştır. Göçmen nüfusun yoğun olarak yaşadığı alanlarda cinsel suçlar, hırsızlık, adam yaralama, kapkaç, tehdit, çocuk istismarı gibi suçlarda artış olduğu gözlemlenmektedir (Dinçer ve diğerleri, 2013).

Orta Doğu kökenli göçler konusunda Avrupa ülkeleri net tavırlar alıp sınır güvenliklerini sağlamayı tercih etmişlerdir. Türkiye bu konuda denetimli bir şekilde grupların Türkiye'ye girişlerine izin vermiştir. Bunun yanı sıra ülkeye çok fazla denetimsiz girişler de gerçekleşmiştir. Bu durum Türkiye'deki kentlerde gündelik yaşamı etkilemiş ve denetimsiz göçlerin hesaba katılmaması ekonomiyi zorlamıştır. İnsanların alışkanlıklarını sürdürme eğiliminde olması, değişikliklere hemen ayak uyduramaması, göçmenlerin geldikleri toplum yapısına uyumsuz olması ve buna bağlı olarak dışlanmaları, ekonomik anlamda yetersizlikleri ve üst sınıfların yaşayışlarıyla kendi hayatlarını kıyaslamaları, göçün yarattığı veya yaratacağı sorunlar olacaktır. Bunların suça dönüşüp dönüşmemesi ise sadece göçmenlerin kendi düşüncelerinin ve yaşadıkları çevrenin etkisi olarak karşımıza çıkacaktır.

Göçlerle birlikte şehir nüfuslarının artması, ekonomik zıtlıkları beraberinde getirmiştir. Böylece toplumda ikili bir ekonomik ve sosyal yapı oluşmuştur. Gasp, hırsızlık, aile içi şiddet, yolsuzluk gibi birçok suçu bu maddi yetersizlikler beslemektedir. Bu durumun ortadan kaldırılması için sosyal devlet anlayışının benimsenmesi, maddi olarak bireylerin

doyurulması, toplumdaki zıtlıkların en aza indirgenmeye çalışılmasıyla mümkündür. Fakat günümüzde hiçbir ülkede bunun kısa sürede çözülmesi mümkün değildir.

Göçmenlerin ekonomik düzeyleri, göç edilen bölgenin istihdam yapısı, göçmenlerin cinsiyet ve yaş dağılımı, yerel halkın göçmenlere olan tavırları, göçmenlerin suça olan bakışları ve suçun kültürleriyle olan ilişkisi suç ve göç arasındaki bağlantının yönünü değiştirebilmektedir. Bu sebeple net tavırlar ortaya çıkarmak zorlaşmaktadır. Göçmenlerin daha fazla hakka sahip olmak istemesi ile toplumun bu durumdan rahatsızlık duyması iki kültürün birbirine uyum göstermesini zorlaştırmaktadır. Bu sebeple ekonomik anlamda zor olan göçmenlerin suça eğilimleri söz konusu olabilmektedir. Fakat Türk halkının genel yapısının misafirperver olması sürecin daha hafif atlatılmasını sağlamakta, ırkçı faaliyetleri törpülemektedir.

Orta Doğu'da yaşanan karışıklıklardan dolayı göçe katılan yaklaşık 4 milyon göçmenin Türkiye'de misafir edilmesi, Türkiye'de hem ekonomik hem de sosyal sorunları beraberinde getirmiştir. Aslında bu kadar çok sayıda insanın bir ülkeye giriş yapması, bir ülkenin tek başına aşamayacağı sorunlara yol açmıştır. Bu insanların Türkiye'de yaşayabilmek için iş, konut, eğitim, sağlık, beslenme gibi hayati standartlarının sağlanması ülke içinde farklı söylem ve insanlar arası çatışmalara neden olmuştur. Bu durum Türkiye'nin tek başına alacağı kararları aşmakta, uluslararası düzeyde hareket edilmesini zorunlu kılmaktadır.

Uluslararası ve kitlesel olarak gerçekleşen göçlerin genellikle kaynak ülkelerde görülen çatışmalardan kaynaklandığı görülmektedir. Savaşlar, iç karışıklıklar, siyasi baskılar, silahlı çatışmalar insanları kaçmaya zorlayan en önemli etmenlerdir. Kitlesel göçlerde insanların maruz bırakıldığı şiddetin derecesi önemli olarak görülmektedir. Şiddetin hafif ve yüksek derecesi fark etmeden o bölgede sağlıklı bir yapının oluşmasına neden olmakta ve bölgede yaşayan insanları huzursuz etmektedir (Yüceşahin ve diğerleri, 2019).

Sonuç

Uluslararası göç hareketlerinden sonra, göç alan toplumda genellikle üç durum ortaya çıkmaktadır. Bunlar bütünleşme, asimilasyon ve ayrışmadır. Bu sebeple uyum sürecinin yönetilmesi çok önemlidir. Göçmenler kendi benliklerini yaşatarak ama bir taraftan da yeni kültüre uyum sağlayarak yeni yaşama yumuşak bir geçişle adapte edilmelidir (Günay ve diğerleri, 2017). 2011 yılından itibaren, Türkiye'nin geneline yayılan, yoğun uluslararası göçler yaşanmıştır. Bu göçler, devlet denetiminde gerçekleştirilmeye çalışılmış; fakat bu yoğunlukta, kaçak girişler de söz konusu olmuştur. Kaçak girişlerdeki kimlik belirsizliği ve göçmenlerin çoğunun maddi yoksunluk içinde gelmeleri, Türk vatandaşlarını ilk başlarda rahatsız etmiştir. Yerel halk, öncelikle, Türkiye'ye yönelik göç hareketinin, sınırlı ve

belli bir süreliğe olduğunu düşünmüştür. Tunç (2015) ve Dinçer ve diğ. (2013)'in çalışmalarına göre Türkiye'de özellikle Orta Doğu kökenli göçmenlerin fazla olduğu Gaziantep, Kilis, Hatay, Şanlıurfa gibi illerde göçmen sayısı arttıkça yerel halkın tepkisi belirginleşmiştir. Anılan alışmalara göre; göçmenlerin geldikleri kentlerde ucuz iş gücü oluşturması ve artık yerel halkın ücret yüksekliğinden dolayı tercih edilmemesi halkın tepkisine neden olmuştur. Yine çalışmalarda göçmenlerin düşük ücretlere tepki göstermeye başlaması, kalacak yer sıkıntısı çekmeleri, dil bilmemeleri yüzünden kendilerini ifade edememeleri problemlerin artmasına neden olmuştur.

Suç oranının engellenmesi ve önlenmesine yönelik yapılacak olan çalışmalarda daha önce meydana gelmiş olayların arşiv kayıtları önemlidir. Savaş mağduru olarak göç eden yabancı şahısların Türkiye'ye girdikleri an, daha önce işledikleri veya teşebbüste buldukları suçların arşiv kayıtları bilinmemektedir. Ayrıca bu bilgiler uluslararası platformlarda da umumi paylaşımında olmadığından; yeni bir ülkeye gelen yabancı uyruklu şahıslar, hayatlarını tertemiz sayfa açarak idame ettirmektedirler. Türkiye'ye gelen yabancı göçmenlerin, suç geçmişine ulaşmak mümkün değildir. Bu nedenle; bu şahısların potansiyel suçlu olup olmadığı bilgisi mevcut değildir. Bu durum güvenlik tedbirlerinin alınmasında zafiyetler yaşanmasına neden olmaktadır.

Gelen yabancı uyruklu şahıslara Türkiye Cumhuriyeti geçici vatandaşlık kimlik numarası verilmediği takdirde, idari yaptırım ve adli para cezasına dönüşen suçlarda vergi dairesi tahakkuk emri çıkarılamamaktadır. Türkiye'de bulunan yabancı uyruklu şahıslara geçici Türkiye Cumhuriyeti kimlik numarası verilmesinin, araştırma sonucunda ulaşılan bilgilere göre suça temayül ve teşviklerini büyük ölçüde engelleyeceği de aşikârdır.

5326 sayılı Kabahatler Kanununun kapsamı kamu düzeninin sağlanmasıdır. Bu bağlamda yer alan kanun, kamu düzeninin sağlanması için mülki amirlere karar alma, alınan kararın ihlal edilmesinin kolluk kuvvetleri tarafından tespiti durumunda mülki amir onaylı idari yaptırım (para cezası) uygulama yetkisi vermiştir. Bu yetkiye istinaden illerde, yabancı uyruklu şahısların hareketlerinin düzenli olarak izlenmesine ilişkin karar alınabilir. Alınan karar kapsamında bu şahısların kontrolü daha etkin bir şekilde sağlanacaktır. Örneğin, ev sahiplerinin evlerini yabancı uyruklu şahıslara kiralaması ya da yabancı uyruklu şahsa kira karşılığı verdiği evinin tahliye edilmesi durumlarında bildirimde bulunulması gerektiği yönünde alınacak karar, önleyici tedbir oluşturması açısından, suç sayısının azalmasına neden olabilir. Yabancı uyruklu şahıslara iletişim cihazı ve GSM operatörleri temsilcilerinin tahsis ettiği telefon hatları satılması durumunda; yine bu işlemlerin bilgilerinin, kolluk kuvvetlerine bildirilmesi hususunda mülki amirlikçe karar alınabilir. Kararın ilgililerce ihlalinin kolluk kuvvetleri tarafından tespiti durumunda, idari yaptırım kararı cari olacağından önleyici

hizmet noktasında ve bu şahısların etkin bir şekilde kontrolü hususunda mesafe kat edileceği düşünülmektedir.

Yabancı uyruklu göçmenlerin ikamet tercihlerinin, kendi uyuşundan olan şahısların ikamet ettiği bölgeler ve kira bedeli düşük semtler olarak tercih edildiği bilinmektedir. Bu tespite dayanarak, söz konusu yabancı nüfus yoğunluğunun bulunduğu semtlerde görev yapan önleyici kolluk hizmeti veren personel sayısının da artırılması suç önleme konusunda etkin olacaktır.

Av bayilerinde satışı ruhsata tabi olmayan, 6136 sayılı ateşli silahlar ve bıçaklar hakkında kanun kapsamındaki kesici aletlerin (kama, rambo bıçağı, sustalı bıçak, oluklu bıçak, muşta, sallama vb.) ve 5729 sayılı ses ve gaz fişegi atabilen silahlar hakkında kanun kapsamında ruhsat gerektirmeden satışı yapılabilen, kurusiki olarak tabir edilen, tabancaların satışının yasaklanması da önemli bir karar olacaktır. Av bayilerinin ve benzer nitelikteki işletmelerin bu duruma yönelik olarak denetlenmesi, suç önleme konusunda etkin olacaktır.

Göçmenlerin birinci öncelikleri geride bıraktıkları zor hayatı geldikleri alanda kolaylaştırma çabalarıdır. Bunun için iş yaşamlarının mutlaka şekillendirilmesi gerekmektedir. Öncelikle iş hayatındaki sosyalleşme, toplumsal uyumu da beraberinde getirecek ve toplumsal önyargıların azalmasına neden olacaktır. Türkiye'deki küçük şehirlerin en önemli özelliği, halkın birbirini çok çabuk galeyana getirebilmesidir. İnsanların birbirlerini tanımasının avantajları bulunurken bu durum bir dezavantajdır. Bu sebeple göçmenlere karşı yürütülecek politikalar, toplumun bütününe yansıtılan algıların devletin ilgili birimleri tarafından dikkatli düşünülerek hazırlanması gerekmektedir.

Göçmenlerin karıştığı suçların önlenmesi amacıyla bazı politikalar geliştirilmelidir. Bu politikaların başında, göçmenlere iş olanaklarının sağlanmasının gelmelidir. Bu konuda ilgili birimler tarafından göçmenlerin öncelikle bilgi ve beceri düzeylerinin ortaya çıkarılması önem arz etmektedir. Şehirlerde görülen ve göçmen sayısı arttıkça artan suç sayıları için ise başta alınacak en önemli önlemin göçmenlerin kimlik tespitlerinin ve suç kayıtlarının ortaya çıkarılmaya çalışılması olmalıdır.

Eğitim merkezlerinde yabancı uyruklu öğrencilerin dil problemleri öncelikli olarak çözülmesi gereken konular arasında yer almalıdır. İlk ve orta öğretim düzeyindeki yabancı uyruklu öğrenciler için oryantasyon çalışmaları uzun süreli ve verimli hale getirilmelidir. Bu alışma süreçlerine bölgenin yerel halkı mutlaka dâhil edilmeli ve süreç bir bütün olarak takibe alınmalıdır. Belirtilen önlem çalışmalarının küçük kentlerde uygulanabilirliği daha kolay olduğundan bu durum toplumsal uyumun kısa sürede yakalanmasına fayda sağlayacaktır. Toplumsal uyum yakalandığında suç ve göç arasındaki pozitif ilişkinin negatife döneceği savunulmaktadır.

Kaynakça

- Abadan Unat, N. (2002). *Bitmeyen Göç*. İstanbul: İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları.
- Adıgüzel, Y. (2018). *Göç sosyolojisi*. Ankara: Nobel Yayınevi.
- Akıncı, B., Nergiz, A., ve Gedik , E. (2015). Uyum Süreci Üzerine Bir Değerlendirme. *Göç Araştırmaları Dergisi*, 58-83.
- Akkaya, B. (2019). *Uluslararası Göç Hukuku ve Türkiye'nin Göç Stratejisi Yüksek Lisans Tezi*. Gaziantep: Gaziantep Üniversitesi.
- Aksoy, Z. (2012). Uluslararası Göç ve Kültürlerarası İletişim. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 292-303.
- Alpman, P. S., ve Yarcı, S. (2018). Su, Göç ve Kimlik: Suç Teorilerinde Göç Olgusu. *Turkish Studies Social Sciences*, 143-158.
- Aydın, D. (2016). İlk Suçlar. *Ankara Barosu Dergisi*, 271-288.
- Ayhan, İ., ve Çubukçu, K. M. (2007). Suç ve Kent İlişisine Ampirik Bakış: Literatür Taraması. *Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 30-55.
- Bezen Tozkoparan, İ. (2017). Değişen Güvenlik Kavramı Çerçevesinde Göç: Türkiye Örneği. *Uluslararası 11. Kamu Yönetimi Sempozyumu Bildiri Kitabı*, (s.2185-2198). Elazığ .
- Bodur Ün, M., ve Paydak, A. (2017). Küreselleşen Dünyada Düzensiz Göç ve Türkiye: Adana İli Yabancılar Misafirhanesi Çalışması. *Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 187-204.
- Bozkurt, E. (2002). *Hukukun Temel Kavramları*. Ankara: Nobel Yayınları.
- Burkay, S. (2008). Teorik Çerçevede Suç. *Felsefe ve Toplumsal Bilimlerde Dialoglar*, 1-15.
- Castles, S., ve Miller, M. (2008). *Göçler Çağı: Modern Dünyada Uluslararası Göç Hareketleri*. İstanbul: İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları: 195.
- Conklin, J. E. (2007). *Criminology*. Boston: Pearson.
- Çağırkan, B. (2016). Göç, Hibrit Kimlik ve Aidiyet: Yeni Toplular, Yeni Kimlikler. *İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, 2613-2623.
- Demirhan, Y., ve Aslan, S. (2015). Türkiye'nin Sınır Ötesi Göç Politikaları ve Yönetimi. *Birey ve Toplum*, 23-62.

- Diñer, O. B., Federici, V., Ferris, E., Karaca, S., Kirişçi, K., ve Özmenek Çarmıklı, E. (2013). *Suriyeli Mülteciler Krizi ve Türkiye Sonu Gelmeyen Misafirlik*. Washington: Karınca Ajans Yayıncılık Matbaacılık.
- Dönmez Kara, C. (2015). *Göç Bağlamında Uluslararası İşbirliği ve Türkiye'nin Politikaları*. Doktora Tezi. Çanakkale: Onsekiz Mart Üniversitesi.
- Ekici, S., ve Tuncel , G. (2015). Göç ve İnsan. *Birey ve Toplum Dergisi*, 9-22
- Erdem, E. I. (2016). İnsani Güvenlik Kavramı Bağlamında Çevre Güvenliği. *Gazi Akademik Bakış Dergisi*, 255-281.
- Gökulu, G. (2010). Kent Güvenliği Kentleşme ve Suç İlişkisi. *Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, 209-226.
- Güllüpınar, F. (2012). Göç Olgusunun Ekonomi-Politiği ve Uluslararası Göç Kuramları Üzerine Bir Değerlendirme. *Yalova Sosyal Bilimler Dergisi*, 53-85.
- Günay Ergün, S. (2006). Türkiye'de Asayiş Suçları: Dağılım ve Başlıca Özellikleri. *Milli Eğitim Dergisi*, 230-249.
- Günay, E., Atıgan, D., ve Serin, E. (2017). Dünyada ve Türkiye'de Göç Yönetimi. *Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 37-60.
- Harmancı, F., ve Gözbenli, M. (2015). *Toplumsal Açından Suçla Mücadele Stratejileri* . Ankara: Nobel Yayınları.
- Hayter, T. (2000). *Open Borders*. London: Pluto Press.
- <https://www.jandarma.gov.tr/>. (E.T: 15.09.2020, 09 15). *Jandarma*.
<https://www.jandarma.gov.tr/2019-agustos-ayi-verileri>:
<https://www.jandarma.gov.tr/2019-agustos-ayi-verileri> adresinden alındı
- İçduygu, A. (2009). *International Migration and Human Development in Turkey*. Ankara: UNDP/http://hdr.undp.org/sites/default/files/hdrp_2009_52.pdf.
- İçduygu, A., ve Sirkeci, İ. (1999). *Cumhuriyet Dönemi Türkiye'sinde Göç Hareketleri*. İstanbul: Tarih Vakfı Yayınları.
- İçli, T. G. (1994). *Kriminoloji*. Ankara: Bizim Büro Basımevi.
- Karasu, M. A. (2018). Suç Korkusu, Göç ve Suriyeli Sığınmacılar: Şanlıurfa Örneği . *Uluslararası Yönetim Akademisi Dergisi*, 332-347.

- Keleş, R. (2000). *Kentleşme Politikası*. Ankara: İmge Kitabevi.
- Kıray, M. (1998). *Örgütlemeyen Kent: İzmir*. İstanbul: Bağlam Yayınları.
- Kızılcılık, S., ve Erjem, Y. (1996). *Açıklamalı Sosyoloji Sözlüğü*. İzmir: Saray Kitabevleri.
- Kızmaz, Z. (2018). Göç ve Suç Arasında Bir İlişki Var mı? :Bütüncül Bir Bakış. *Bitlis Eren Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 562-599.
- Köse, T. (2006). Toplumsal Şiddetin Boyutları. *Anlayış Dergisi*, 41-59.
- Martinez, D., Ewing, W., & Rumboat, R. (2015). *The Criminalization of Immigration in the United State* . USA: Amerikan Göç Konseyi.
- Martinez, R., ve Matthew, L. (2000). *On Immigration and Crime the Nature Of Crime: Continuty and Change*. USA: ABD Adalet Bakanlığı .
- Miller, J. M. (2009). *Criminology: A Reference Handbook*. United States of America: SAGE Publications.
- Mutluer, M. (2003). Göç kavramları üzerine. M. Mutluer içinde, *Uluslararası göçler ve Türkiye* (s. 10-11). İstanbul: Çantay.
- Oğuz Gök, G. (2016). Kimin Güvenliği? Uluslararası Göç- Güvenlik İlişkisi ve Uluslararası Örgütlerin Rolü. *Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 65-82.
- Piopiunik, M., & Ruhose, J. (2017). İmmigration, Regional Conditions and Crime: Evidence from an Allocation Policy in Germany. *European Economic Review*, 258-282.
- Resmi Gazete. (E.T:25.06.2020, 06 25). *Suçların Sınıflandırılması*. <http://www.resmigazete.gov.tr>: <http://www.resmigazete.gov.tr/2004> adresinden alındı.
- Sargın, S., ve Temurçin, K. (2011). *Türkiye'nin Suç Coğrafyası*. Ankara: Polis Akademisi Yayınları.
- Sencer, Y. (1979). *Türkiye'de Kentleşme: Bir Toplumsal ve Kültürel Değişme Süreci*. Ankara: Kültür Bakanlığı.
- Sezer, A., ve Şanlı, C. (2017). Coğrafya Öğretim Programında ve Ders Kitaplarında Göç Olgusu. *Marmara Coğrafya Dergisi*, 16-25.
- Südaş, İ., ve Mutluer, M. (2008). Ekonomik Etkileri Açısından Türkiye'nin Turizm Merkezlerine Yönelik Avrupalı Göçleri. *Ege Coğrafya Dergisi*, 51-59.

- Şen, F. Y. (2006). *Dünya ve Türkiye Perspektifinden Göçmen Kaçakçılığı, İnsan Ticareti, Organ-Doku Ticareti*. Ankara: KOM ve TADOC Yayınları.
- TDK. (E.T: 10.06.2020, 06 10). *Göçebe*. TDK: <https://sozluk.gov.tr/> adresinden alındı.
- TDK. (E.T: 06.06.2020, 06 06). *Suç*. TDK: <https://sozluk.gov.tr/> adresinden alındı.
- TDK. (E.T: 10.06.2020, 06 10). *Göç*. TDK: <https://sozluk.gov.tr/> adresinden alındı.
- TDK. (E.T: 06.06.2020, 06 06). *Suç*. TDK: <https://sozluk.gov.tr/> adresinden alındı.
- Topçuoğlu, H. (1984). *Hukuk Sosyolojisi Dersleri/ Cilt II*. Ankara: Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi.
- Tunç, İ. (2013). Uluslararası Göç ve Göçmenlerin Sosyo Kültürel Uyum Sorunları. https://www.academia.edu/5875594/Uluslararası_Göç_ve_Göçmenlerin_Sosyo_Kültürel_Uyum_Sorunları, 21-22.
- Tunç, A. Ş. (2015). Mülteci Davranışı ve Toplumsal Etkileri: Türkiye'de Suriyelilere İlişkin Bir Değerlendirme. *Tesam Akademi Dergisi*, 29-63.
- Tümertekin, E. (1973). *Türkiye'de Şehirleşme ve Şehirsel Fonksiyonlar*. İstanbul: İstanbul Üniversitesi Yayınları.
- Tümtaş, M. S., ve Ergun, C. (2016). Göçün Toplumsal ve Mekansal Yapı Üzerindeki Etkileri. *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 1347-1359.
- Uluç, A. (2019). *Orta İlçesi Kırsalında Kişiyeye Karşı İşlenen Suçların Coğrafi Analizi/ Yüksek Lisans Tezi*. Çankırı: Çankırı Karatekin Üniversitesi.
- UNHCR BM Mülteci Örgütü. (E.T: 15.11.2020, 11 15). *UNHCR Türkiye İstatistikleri*. <https://www.unhcr.org/tr/unhcr-turkiye-istatistikleri>: <https://www.unhcr.org/tr/unhcr-turkiye-istatistikleri> adresinden alındı
- Yakar, M., ve Südaş, İ. (2017). Türkiye'de Yabancı Nüfusun Yeni Coğrafyaları . *Ege Coğrafya Dergisi*, 1-19.
- Yalçın, C. (2004). *Göç Sosyolojisi*. Ankara: Anı Yayıncılık.

- Yıldırımöğlu, H. (2005). Uluslararası Emek Göçü: Alamanya'ya Türk Emek Göçü. *Kamu-İş İş Hukuku ve İktisat Dergisi*, 129-153.
- Yılmaz, A. (2005). Türkiye'de İşsiz Nüfus. *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 43-56.
- Yılmaz, A. (2014). Uluslararası Göç Çeşitleri, Nedenleri ve Etkileri . *Turkish Studies*, 1686-1705.
- Yılmaz, A., ve Günay Ergün , S. (2006). Türkiye'de Şehir Asayiş Suçları: Dağılışı ve Başlıca Özellikleri. *Milli Eğitim Dergisi*, 230-249.
- Yılmaz, A., ve Ergün Ege, G. (2005). Şehir Güvenliği, Coğrafya ve CBS(Samsun Örneği). *Ege Coğrafi Bilgi Sistemleri Sempozyumu Bildiri Kitabı* (s. 323-331). İzmir: Ege Üniversitesi.
- Yiğittepe, L., ve Çaykara, Y. H. (2019). Göç ve Göçmen Kaçakçılığı Suçları: Türkiye ve İtalya. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu Dergisi* , 83-92.
- Yüceşahin, M., Bayar, R., ve Özgür, E. M. (2004). Türkiye'de Şehirleşmenin Mekansal Dağılışı ve Değişimi. *Coğrafi Bilimler Dergisi*, 23-39.
- Yüceşahin, M. M., Sirkeci, İ., ve Utku, D. (2019). Göç Çatışma Modelinin Katılım, Kalkınma ve Kitle Açıkları Üzerinden Bir Değerlendirmesi. *Journal of Economy Culture and Society*, 157-184.
- Zaim, S. (2006). IV. Oturum Değerlendirmesi: Türkiye'den Göçler. *Uluslararası Göç Sempozyumu Bidiriler* (s. 327-330). İstanbul: Zeytinburnu Belediyesi.